

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ
ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ:
ΣΤΑ ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Πρόγραμμα LOG IN (Εργαστήρια για την Έμφυλη Βία στα Νέα Μέσα Επικοινωνίας)

Συντονιστής Προγράμματος:

Τοπική Αρχή Μοντένας: www.comune.modena.it

Εταίροι:

- Centro documentazione donna: www.cddonna.it (Ιταλία)
- Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου: www.medinstgenderstudies.org (Κύπρος)
- Women's Issues Information Centre: www.lygus.lt/mic (Λιθουανία)
- Association for Liberty and Equality of Gender: www.aleg-romania.eu (Ρουμανία)

Με την οικονομική στήριξη
του Προγράμματος Δάφνη III
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το περιεχόμενο αυτής της δημοσίευσης αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να εκληφθεί ότι απηχεί απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε αυτήν.

Ευχαριστίες:

Ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όλους τους/τις νέους/ες συμμετέχοντες/ουσες στο Πρόγραμμα LOG IN σε όλη την Ευρώπη για την πολύτιμη συνεισφορά, τον ενθουσιασμό και τη δέσμευσή τους.

Συγγραφέας: Centro documentazione donna (Ιταλία)

Σχεδιασμός: Edicta srl - Parma

Σχεδιασμός Έκδοσης στα Ελληνικά: Mario Pavlou - Redtank

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LOG IN

(ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ ΣΤΑ ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ;

p. 05

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ – ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΒΙΑ

p. 11

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ/-ΕΣ

ΓΙΑΤΙ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ;

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΜΑΘΗΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/-ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΟΝ; ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

p. 17

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

p. 37

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

p. 42

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το εγχειρίδιο αυτό είναι το αποτέλεσμα εργαστηρίων για την πρόληψη της έμφυλης βίας που διεξάχθηκαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2013-2014, σε τέσσερις ευρωπαϊκές πόλεις (Μόντενα, Βίλνιους, Λευκωσία και Σιμπίου), με τη συμμετοχή περίπου 1.000 μαθητών και μαθητριών γυμνασίου και λυκείου, στο πλαίσιο του προγράμματος Log In, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στόχος είναι να κοινοποιηθούν τα αποτελέσματα και οι μεθοδολογίες που προτάθηκαν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, ώστε να είναι εφικτό για οποιονδήποτε/οποιαδήποτε να επαναλάβει τα εργαστήρια ως μέθοδο για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας μεταξύ νέων.

Έχουμε επιλέξει να περιγράψουμε τις κύριες δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος και να μοιραστούμε ορισμένες από τις θεωρητικές βάσεις για τον αγώνα ενάντια στην έμφυλη βία, δημιουργώντας ένα εργαλείο εύκολο στη χρήση για όποιον/-α επιθυμεί να ανοίξει τη συζήτηση για τα ζητήματα αυτά (ιδίως για δασκάλους/-ες και καθηγητές/-τριες) σαν έναν μεσοπρόθεσμο τρόπο πρόληψης αυτού του είδους βίας.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LOG IN

Το πρόγραμμα Log In (Laboratories On Gender violence In New media) χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα DAPHNE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η εφαρμογή του ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2013 για μια περίοδο 24 μηνών. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το συνεταιρισμό του δήμου της Μόντενα (βασικός εταίρος), του Κέντρου Τεκμηρίωσης Γυναικών της Μόντενα (Ιταλία), του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου (Κύπρος), του Κέντρου Πληροφόρησης για Γυνακεία Ζητήματα (Λιθουανία) και της Asociatia pentru Libertate si Egalitate de Gen (Ρουμανία).

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι η πρόληψη και η καταπολέμηση της **έμφυλης βίας** μέσω της προαγωγής της υπεύθυνης χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των νέων μέσων επικοινωνίας από τους νέους και τις νέες, κάνοντάς τους/τις να καταλάβουν το ρόλο που μπορούν να παίξουν οι νέες τεχνολογίες στην προαγωγή και τη διάδοση έμφυλων στερεοτύπων.

Το πρόγραμμα προτείνει μια σειρά εργαστηρίων **εκπαίδευσης στις έμφυλες διαφορές**, που θα δώσουν τη δυνατότητα στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες να αποδομούν τα σεξιστικά στερεότυπα και να προάγουν μοντέλα διαφυλικών σχέσεων που θα βασίζονται στον

αμοιβαίο σεβασμό. Δίνεται στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες το περιθώριο για κριτική, εποικοδομητική συζήτηση και στοχασμό, ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν και να νιώσουν ότι καταπινόνται ενεργά με το πρόβλημα (μέσω της εκπαίδευσης συνομήλικων) και να προτείνουν θετικούς τρόπους χρήσης των νέων τεχνολογιών.

Διεξάχθηκε επίσης και μια σειρά σεμιναρίων για ενήλικους/-ες (γονείς, εκπαιδευτικούς κ.λπ.) για την ενίσχυση της επίγνωσης σχετικά με την έμφυλη βία και την υπεύθυνη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των νέων μέσων επικοινωνίας από τους νέους και τις νέες. Η τελευταία αυτή οπτική μπορεί να θεωρηθεί ιδανικό συμπλήρωμα στα εργαστήρια για νέους/-ες.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ; Ο δήμος της Μόντενα

Ο κύριος εταίρος του προγράμματος είναι ο Δήμος της Μόντενα (<http://www.comune.modena.it/pariopportunita>), η τοπική αυτοδιοίκηση της πόλης της βόρειας Ιταλίας, με πληθυσμό περίπου 185.000.

Στο πρόγραμμα έχει συμμετάσχει το Τμήμα Ίσων Ευκαιριών, το οποίο ασχολείται με την προαγωγή της έμφυλης κουλτούρας, με πρωτοβουλίες και προγράμματα σε διάφορους τομείς, όπως η διαχείριση του χρόνου των γυναικών, η πρόληψη της βίας κατά των γυναικών, κ.λπ.

Έχει επίσης συμμετάσχει το τμήμα Progetto Europa (<http://www.comune.modena.it/progettoeuropa/english/>), το οποίο διαχειρίζεται τις πολιτικές της ΕΕ και την διεθνή προώθηση της πόλης και στηρίζει την αυτοδιοίκηση στις προτάσεις προγραμμάτων για ευρωπαϊκή χρηματοδότηση.

Κέντρο Τεκμηρίωσης Γυναικών της Μόντενα (Centro Documentazione Donna di Modena)

Το Κέντρο τεκμηρίωσης γυναικών της Μόντενα (<http://www.cddonna.it>) (CDD) ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1996 από μια ομάδα γυναικών, ώστε να δημιουργηθεί ένας χώρος για τη διατήρηση και τη δημόσια χρήση της σύγχρονης ιστορίας των γυναικών.

Το κέντρο έχει στόχο να προάγει τη συμμετοχή των γυναικών στο δημόσιο βίο, την πλήρη ισότητα ευκαιριών μεταξύ αντρών και γυναικών και τα δικαιώματα ντόπιων και μεταναστριών ως πολιτών.

Το κέντρο διεξάγει πολυάριθμες δραστηριότητες, οι οποίες εντάσσονται σε διάφορες κατηγορίες: πολιτισμικές πρωτοβουλίες, σχέσεις και δικτύωση, ιστορική και κοινωνική έρευνα και ανάλυση, εκπαίδευση, αρχειοθέτηση και βιβλιοθηκονομία, διδακτική, επικοινωνίες και συστήματα πληροφορικής, συμβουλευτική και φροντίδα.

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου

Το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (<http://www.medinstgenderstudies.org>) (MIGS) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με έδρα την Κύπρο, του οποίου η αποστολή είναι η εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, μέσω της έρευνας, της άσκησης πολιτικής πίεσης, της διαδικτυακής δικτύωσης, καθώς και μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων και πολλών ακόμα δραστηριοτήτων.

Το MIGS προάγει τη συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα πεδία της κοινωνικής και της πολιτικής ζωής, εστιάζοντας ιδιαίτερα στο πεδίο της λήψης αποφάσεων.

Το MIGS δραστηριοποιείται κυρίως στα πεδία: βία κατά των γυναικών, εμπορία προσώπων και πορνεία, συμμετοχή των γυναικών στους δημόσιους θεσμούς, κοινωνική και οικονομική ισότητα των φύλων και τα δικαιώματα των γυναικών σε διεθνές επίπεδο.

Κέντρο Πληροφόρησης για Γυναικεία Ζητήματα

Το Κέντρο Πληροφόρησης για Γυναικεία Ζητήματα (<http://lygus.lt/mic>) (WIIC) είναι μια ΜΚΟ για τις πολιτικές σχετικά με το φύλο, που ιδρύθηκε στη Λιθουανία το 1996 και

ένας από τους σημαντικότερους διαδικτυακούς οργανισμούς της Λιθουανίας.

Το WIIC προωθεί την ισότητα δικαιωμάτων και ευκαιριών για άντρες και γυναίκες και προσπαθεί να βελτιώσει την κοινωνική θέση των γυναικών και να προσφέρει βοήθεια σε άλλες ενώσεις γυναικών και σε ιδιώτες παρέχοντας πληροφόρηση, συμβουλευτικές υπηρεσίες και εκπαίδευση.

Το WIIC δραστηριοποιείται κυρίως στα εξής πεδία: ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων (gender mainstreaming), βία κατά των γυναικών, παράνομη διακίνηση προσώπων και πορνεία, διαχείριση του ιδιωτικού και του εργάσιμου χρόνου και προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη διαμόρφωση πολιτικών.

Ένωση για την Ελευθερία και την Ισότητα των Φύλων

Η Ένωση για την Ελευθερία και την Ισότητα των Φύλων (<http://www.aleg-romania.eu/en>) (A.L.E.G.) είναι ΜΚΟ που ιδρύθηκε το 2004 στο Σιμπίου της Ρουμανίας με σκοπό την προαγωγή της ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της οικογενειακής βίας, της σεξουαλικής κακοποίησης, της παράνομης διακίνησης προσώπων και της πορνείας.

A.L.E.G. στα ρουμάνικα σημαίνει «επιλέγω» και εκφράζει μία από τις θεμελιώδεις αξίες της ένωσης: άντρες και γυναίκες πρέπει να μπορούν να επιλέγουν το ρόλο τους στην οικογένεια και την κοινωνία, χωρίς να περιορίζονται από οποιοδήποτε είδους προκαταλήψεις.

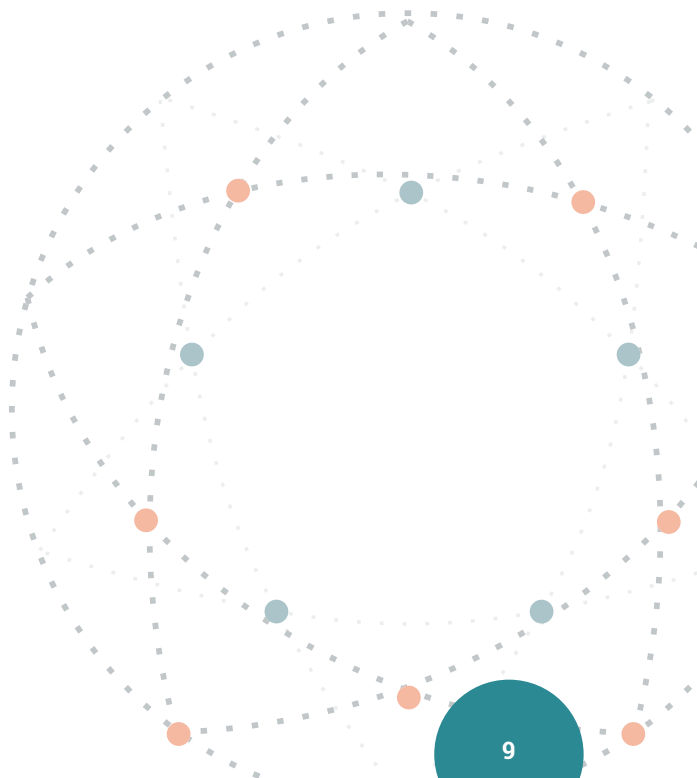
Η οργάνωση προσφέρει κοινωνικές υπηρεσίες (είναι αναγνωρισμένη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής

Πολιτικής): συμβουλευτική και υποστήριξη για θύματα έμφυλης βίας και προαγωγή της κοινωνικής δράσης για την πρόληψη της βίας.

Σε διεθνές επίπεδο, η A.L.E.G. είναι μέλος του WAVE (Γυναίκες κατά της Βίας-Ευρώπη), της AWID (Ένωση για τα Δικαιώματα των Γυναικών στην Ανάπτυξη) και του ASTRA (Δίκτυο Γυναικών Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης).

Συνεργαζόμενοι εταίροι

- Ίδρυμα San Filippo Neri - Μόντενα (Ιταλία)
- Επαρχία της Μόντενα - Μόντενα (Ιταλία)
- Διεύθυνση Σχολείων της Επαρχίας της Μόντενα - Μόντενα (Ιταλία)
- Πανεπιστήμιο της Γένοβας - Γένοβα (Ιταλία)
- Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Εμίλια-Ρομάνια - Μπολόνια (Ιταλία)
- Ερυθρός Σταυρός Σιμπίου - Σιμπίου (Ρουμανία)
- Σώμα Σχολικών Επιθεωρητών Σιμπίου - Σιμπίου (Ρουμανία)
- Τοπική Αστυνομία Σιμπίου - Σιμπίου (Ρουμανία)
- Σπίτι της Γυναίκας – Λα Λουβιέρ (Βέλγιο)
- Δίκτυο Reves – Βρυξέλες (Βέλγιο)
- Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση Βαλονίας - Τμήμα Ίσων Ευκαιριών - Brussels (Βέλγιο)

ΜΟΝΤΕΝΑ

ΣΙΜΠΙΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΒΙΑΝΙΟΥΣ

ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΝ
ΔΡΑΣΗ

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

Η σύμβαση για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας είναι μια σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης η οποία ορίζει τη βία κατά των γυναικών ως εκδήλωση των ιστορικά άνισων σχέσεων εξουσίας ανάμεσα στα φύλα, οι οποίες έχουν οδηγήσει στην κυριαρχία των αντρών και τις διακρίσεις κατά των γυναικών. Η Σύμβαση αναγνωρίζει το δομικό χαρακτήρα της βίας κατά των γυναικών, εφόσον βασίζεται στο φύλο. Η επιβεβαίωση ότι η βία κατά των γυναικών είναι ένας από τους κύριους κοινωνικούς μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται ώστε να θεωρούνται υποδεέστερες από τους άντρες ισοδυναμεί με την παραδοχή ότι η *de jure* και *de facto* επίτευξη της ισότητας των φύλων είναι αποφασιστικής σημασίας για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών.

Με αυτό ως δεδομένο, η Σύμβαση έχει

ως κύριο στόχο την πρόληψη, την καταγγελία και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, καταργώντας όλες τις μορφές διακρίσεων και προάγοντας την ουσιαστική ισότητα ανάμεσα στα φύλα μέσω της ενίσχυσης της αυτονομίας και της αποφασιστικότητας των γυναικών.

Από την υπογραφή ως την επικύρωση

Ήδη από τη δεκαετία του 1990, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες για να προωθήσει την προστασία των γυναικών από τη βία. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει υιοθετήσει σειρά αποφάσεων και προτάσεων που απαιτούν τη θέσπιση νομοθεσίας η οποία θα καλύπτει την πρόληψη, την προστασία και την καταστολή των πιο σοβαρών και διαδεδομένων μορφών έμφυλης βίας.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αποφασίσει ότι είναι αναγκαίο να θεσπιστούν παγκόσμια πρότυπα για

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

	Υπογραφή	Επικύρωση	Εφαρμογή
Κύπρος	/	/	/
Ιταλία	27/09/12	10/09/13	01/08/14
Λιθουανία	07/06/13	/	/
Ρουμανία	27/06/14	/	/

την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Το Δεκέμβριο του 2008, η Επιτροπή Υπουργών σύστησε μια ομάδα ειδικών που θα αναλάμβανε να προετοιμάσει ένα προσχέδιο σύμβασης για τα εν λόγω ζητήματα. Σε κάτι λιγότερο από δύο χρόνια, η ομάδα αυτή –που λεγόταν CAHVIO (Ειδική Επιτροπή για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας)– είχε καταρτίσει το προσχέδιο. Το τελικό σχέδιο οριστικοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2010.

Η Σύμβαση υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 7 Απριλίου 2011 και κατατέθηκε για υπογραφή στις 11 Μαΐου 2011, με αφορμή την 121η Σύσκεψη της Επιτροπής Υπουργών στην Κωνσταντινούπολη. Επρόκειτο να τεθεί σε εφαρμογή όταν θα είχε επικυρωθεί από 10 υπογράφοντα κράτη προκειμένου να θεωρηθεί εφαρμοστέα, 8 από τα παραπάνω κράτη θα έπρεπε να είναι κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τα κράτη που επικυρώνουν τη Σύμβαση δεσμεύονται νομικά από τους όρους της. Η Σύμβαση τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Αυγούστου 2014, μετά την 10η επικύρωσή της από το Κράτος της Ανδόρας, στις 22 Απριλίου 2014.

Βασικοί ορισμοί

- Ο όρος «**βία κατά των γυναικών**» νοείται ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και σημαίνει όλες τις πράξεις βίας οι οποίες βασίζονται στο φύλο και έχουν ως αποτέλεσμα ή ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική βλάβη ή πόνο για τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέλεσης τέτοιων πράξεων, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη αποστέρηση της ελευθερίας, είτε αυτή συμβαίνει στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό βίο.
- Ο όρος «**ενδοοικογενειακή βία**» σημαίνει όλες τις πράξεις φυσικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας, οι οποίες συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή της οικογενειακής μονάδας ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, ανεξάρτητα αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιραστεί την ίδια κατοικία με το θύμα.
- Ο όρος «**κοινωνικό φύλο**» σημαίνει τους κοινωνικά δομημένους ρόλους, συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες τις οποίες μια δεδομένη κοινωνία θεωρεί προσήκουσες και ενδεδειγμένες για τις γυναίκες και τους άντρες.

- Ο όρος «**έμφυλη βία κατά των γυναικών**» σημαίνει τη βία η οποία έχει ως αντικείμενο τη γυναίκα μόνο επειδή είναι γυναίκα και η οποία επηρεάζει τη γυναίκα κατά τρόπο δυσανάλογο.
- **Ψυχολογική βία (άρθρο 33)**: η εσκεμμένη συμπεριφορά που κατατείνει στην πρόκληση σοβαρής βλάβης στην ψυχολογική ακεραιότητα του ατόμου μέσω καταναγκασμού ή απειλών.
- **Μη εμφανής παρακολούθηση ή παρενόχληση (Stalking) (άρθρο 34)**: η εσκεμμένη συμπεριφορά η οποία κατατείνει στην επαναλαμβανόμενη απειλητική συμπεριφορά κατά άλλου προσώπου προκαλώντας τον φόβο για το ίδιο η την ασφάλειά του.
- **Σωματική βία (άρθρο 35)**: η εκ προθέσεως συμπεριφορά η οποία κατατείνει στη διάπραξη πράξεων σωματικής βίας κατά άλλου προσώπου.
- **Σεξουαλική βία συμπεριλαμβανομένου του βιασμού (άρθρο 36)**: εκ προθέσεως συμπεριφορά που περιλαμβάνει μη συναινετική κολπική, πρωκτική ή στοματική διείσδυση σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα άλλου ατόμου με τη χρησιμοποίηση οποιουδήποτε σωματικού μέρους ή άλλου αντικειμένου· διάπραξη άλλων μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με άτομο· πρόκληση σε άλλο άτομο της πρόθεσης διάπραξης μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα με τρίτο άτομο.
- **Καταναγκαστικός γάμος (άρθρο 37)**: η εκ προθέσεως συμπεριφορά η οποία κατατείνει στον εξαναγκασμό ενήλικου/-ης ή παιδιού να συνάψει γάμο.
- **Ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων γυναίκας (άρθρο 38)**: η εσκεμμένη εκτομή, αγκητρισμός ή οποιοσδήποτε άλλος ακρωτηριασμός σε ολόκληρο το εύρος ή σε οποιοδήποτε τμήμα των μεγάλων ή μικρών αιδοικών χειλέων ή της κλειτορίδας γυναίκας· ο εξαναγκασμός ή η παρότρυνση γυναίκας να υποβληθεί σε οποιαδήποτε τέτοια πράξη.
- **Καταναγκαστική έκτρωση και καταναγκαστική στείρωση (άρθρο 39)**: εσκεμμένες πράξεις που περιλαμβάνουν: την εκτέλεση έκτρωσης σε γυναίκα χωρίς την προηγούμενη και ρητή συγκατάθεσή της· την πραγματοποίηση χειρουργικής επέμβασης η οποία έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την παύση της ικανότητας της γυναίκας να αναπαράγει κατά φυσικό τρόπο χωρίς την προηγούμενη και ρητή συγκατάθεσή της ή κατανόηση της διαδικασίας.

- **Σεξουαλική παρενόχληση (άρθρο 40):** οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή φυσικής συμπεριφοράς σεξουαλικής φύσης η οποία αποσκοπεί στην παραβίαση της αξιοπρέπειας του ατόμου, συγκεκριμένα στην περίπτωση δημιουργίας ενός εκφοβιστικού, εκθροικού, μειωτικού, ταπεινωτικού ή προσβλητικού περιβάλλοντος.

Η σημασία της πρόληψης

Η Σύμβαση περιλαμβάνει 81 άρθρα χωρισμένα σε 12 κεφάλαια. Είναι δομημένη σύμφωνα με τα Τέσσερα Π: Πρόληψη, Προστασία και υποστήριξη των θυμάτων, Ποινική δίωξη των δραστών, ολοκληρωμένη Πολιτική. Κάθε τομέας περιλαμβάνει μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων.

Η σημασία της Σύμβασης έγκειται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά η έμφυλη βία αντιμετωπίζεται ως δομικό πρόβλημα: δεν είναι απλώς ζήτημα δίωξης των παραβατών και προστασίας των θυμάτων, αλλά πρόληψης κάθε μορφής διακρίσεων, με σκοπό την επίτευξη πραγματικής ισότητας μεταξύ αντρών και γυναικών. Η ισότητα δεν νοείται μόνο με όρους ταυτότητας και αναγνώρισης, αλλά ως ίσος σεβασμός για όλους τους ανθρώπους, με βάση της χαρακτηριστικές τους διαφορές. Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να είναι ίσοι, ανεξάρτητα από το βιολογικό τους φύλο.

Συνεπώς, είναι απαραίτητο να εκπαιδεύονται οι άνθρωποι στο σεβασμό για τους άλλους. Αυτός είναι ο λόγος που η εκπαίδευση παίζει τόσο κεντρικό ρόλο στο κεφάλαιο που αφορά την πρόληψη. Ειδικότερα, το Άρθρο 14 τονίζει ότι πρέπει να γίνουν τα απαραίτητα βήματα προκειμένου να συμπεριληφθεί διδακτικό υλικό πάνω σε θέματα όπως η ισότητα μεταξύ αντρών και γυναικών, οι μη στερεότυποι ρόλοι των δύο φύλων, ο αμοιβαίος σεβασμός, η μη βίαιη επίλυση των συγκρούσεων στις διαπροσωπικές σχέσεις, η έμφυλη βία κατά των γυναικών και το δικαίωμα στην προσωπική ακεραιότητα, προσαρμοσμένα στη βαθμιαία εξελισσόμενη ικανότητα των μαθητών/-τριών στα επίσημα αναλυτικά προγράμματα μαθημάτων και σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. Επίσης, προσθέτει ότι πρέπει να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση των αρχών της Σύμβασης σε ανεπίσημους εκπαιδευτικούς χώρους, καθώς και σε χώρους αθλήσεως και αναψυχής, σε πολιτιστικούς χώρους και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η Σύμβαση προσθέτει ότι σε επιμορφωτικές πρωτοβουλίες όπως η εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, πρέπει να στηρίζεται και να διευκολύνεται μέσω χρηματοδότησης και ανθρωπίνων

πόρων, η συνεργασία με ΜΚΟ και ενώσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς αυτούς.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

[http://www.coe.int/t/dghl/
standardsetting/convention-
violence/default_en.asp](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/default_en.asp)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΒΙΑ

Η βία κατά των γυναικών εξακολουθεί να αποτελεί μείζον πρόβλημα σε όλη την Ευρώπη.

Καθώς ένα σημαντικό ποσοστό γυναικών υφίστανται βία, υπάρχει έλλειψη διαθέσιμων υπηρεσιών για γυναίκες, καθώς και άγνοια μεταξύ των γυναικών που έχουν υποστεί βία για τις υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες μεθόδους υποστήριξης που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν.

Στις 5 Μαρτίου 2014, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσίευσε τα αποτελέσματα της πρώτης έρευνας για τη βία κατά των γυναικών που διεξάχθηκε σε όλη την ΕΕ.

Η έρευνα βασίζεται σε 42.000 προσωπικές συνεντεύξεις με γυναίκες (ηλικίας 18-74 ετών) από εκπαιδευμένες ερευνήτριες, από τον Απρίλιο μέχρι το Σεπτέμβριο του

2012, σε 28 κράτη-μέλη της ΕΕ. Έγιναν περίπου 1.500 συνεντεύξεις (τυχαία δείγματα) ανά χώρα.

Η έρευνα εστίαζε στις προσωπικές εμπειρίες σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής και οικονομικής βίας (βία από συντρόφους) των γυναικών, στη σεξουαλική παρενόχληση και τη μη εμφανή παρακολούθηση ή παρενόχληση (Stalking). Η έρευνα εστίαζε στις εμπειρίες των γυναικών από την ηλικία των 15 ετών και στους τελευταίους 12 μήνες, αλλά περιλάμβανε και ερωτήματα που αφορούσαν εμπειρίες βίας πριν τα 15.

Τα κυριότερα ευρήματα δείχνουν ότι μία στις τρεις γυναίκες έχει υποστεί κάποια μορφή σωματικής και/ή σεξουαλικής επίθεσης από την ηλικία των 15 ετών.

Αυτό σημαίνει 62 εκατομμύρια γυναίκες στην Ευρώπη. Μία στις δέκα γυναίκες έχει υποστεί κάποια μορφή σεξουαλικής βίας από την ηλικία των 15 ετών και μία στις είκοσι γυναίκες έχει βιαστεί από την ηλικία των 15 ετών.

Η έρευνα αποκάλυψε επίσης την ύπαρξη ενός σημαντικού ποσοστού βίας από ερωτικούς συντρόφους: 22% των γυναικών έχουν υποστεί σωματική και/ή σεξουαλική βία από τον σύντροφό τους, και 43% έχουν υποστεί κάποια μορφή ψυχολογικής βίας από τωρινό ή παλιότερο σύντροφο.

Περίπου το 5% των γυναικών έχουν υποστεί οικονομική βία στην τρέχουσα σχέση τους και 13% των γυναικών έχουν υποστεί κάποια μορφή οικονομικής βίας σε προηγούμενες σχέσεις.

Τα ευρήματα δείχνουν κάποια ανομοιογένεια ανάμεσα στα 28 κράτη-μέλη της ΕΕ. Οι διαφορές αυτές ανάμεσα στα κράτη-μέλη πρέπει να ερμηνευτούν ανάλογα με τα εκάστοτε συμφραζόμενα: για παράδειγμα, διαφορετικά επίπεδα στην ισότητα των φύλων ή στο πόσο πολιτισμικά αποδεκτή είναι η εκμυστήρευση εμπειριών βίας, μπορεί να είναι κάποιοι από τους παράγοντες που εξηγούν τις διαφορές και πρέπει να διερευνηθούν περισσότερο.

Η έρευνα καταμέτρησε επίσης την εμπειρία των γυναικών από την προσπάθεια να ζητήσουν βοήθεια από οργανισμούς υποστήριξης:

-μόνο 6% των γυναικών ήρθαν σε επαφή με καταφύγια γυναικών, μόνο 4% ήρθαν σε επαφή με οργανώσεις υποστήριξης θυμάτων, αλλά, από την άλλη μεριά, το ένα τρίτο των γυναικών

ήρθαν σε επαφή με γιατρό, με κέντρο υγείας ή νοσοκομείο.

-36% των γυναικών δεν γνωρίζουν συγκεκριμένη νομοθεσία ή πολιτικές πρωτοβουλίες για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών και 28% των γυναικών δεν γνωρίζουν νομοθεσία ή πρωτοβουλίες για την προστασία γυναικών σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας.

-κατά μέσο όρο, σχεδόν μία στις πέντε γυναίκες στην ΕΕ (19%) δεν γνωρίζει καμία από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων βίας κατά των γυναικών που περιλαμβάνονταν στο ερωτηματολόγιο.

-τα ποσοστά αναφοράς στην αστυνομία ή σε άλλες υπηρεσίες είναι χαμηλά: 67% των γυναικών δεν ανέφεραν το πιο σοβαρό περιστατικό βίας από ερωτικό σύντροφο στην αστυνομία ή σε άλλο οργανισμό.

ΠΗΓΗ

http://www.wave-network.org/sites/default/files/WAVE%20Country%20Report%202013_0.pdf

Η θεωρητική βάση του προγράμματος βρίσκεται στο στοχασμό σχετικά με τη διαφορετικότητα και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες βασίζονται στην ανάδειξη του κοινωνικού φύλου. Ο πολιτισμός μας και η κοινωνία μας πολύ συχνά δεν δίνουν σημασία στα ζητήματα αυτά και διαιωνίζουν τα σεξιστικά στερεότυπα και τους άκαμπτους έμφυλους ρόλους στο όνομα μιας ψευδεπίγραφης ουδετερότητας. Το να μιλάμε για τις διαφορές των φύλων και να αναγνωρίζουμε τη διαφορετικότητα προάγει μια κουλτούρα αποδοχής του εαυτού και αναγνώρισης της αξίας της διαφοράς και της πολυπλοκότητας.

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα έχει το φιλόδοξο στόχο να αποτελέσει το έναυσμα μιας διαδικασίας μετασχηματισμού για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (διδακτικό προσωπικό, γονείς, ενώσεις, αρχές κ.λπ.) γι' αυτό, είναι απαραίτητο οι στόχοι και οι μέθοδοί του να είναι αποδεκτές και κοινές για όλους τους φορείς. Είναι συνεπώς αναγκαίο να αφιερωθεί αρκετός χρόνος στην κατασκευή του προγράμματος, κάτι που σημαίνει τη συλλογική δημιουργία των συνθηκών που είναι απαραίτητες ώστε να κατανοηθούν, να υλοποιηθούν και να αξιολογηθούν οι δραστηριότητες.

ΓΙΑΤΙ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ;

Η απόφαση να ενταχθούν τέτοιες δραστηριότητες στα σχολεία πηγάζει από την αναγνώριση ότι το σχολείο παίζει θεμελιώδη ρόλο στην ανάπτυξη των νέων και αξιοποιεί τις δυνατότητες της κοινωνικοποίησής τους, ιδίως κατά την εφηβεία, την περίοδο της ζωής τους που οι νέοι άνθρωποι αρχίζουν να παγιώνουν τις δικές τους αξίες στις κοινωνικές τους σχέσεις. Η εστίαση στην έμφυλη βία σημαίνει την ενεργοποίηση μιας σειράς μέτρων για την πρόληψη και την αποφυγή της βίας. Τα αγόρια και τα κορίτσια που συμμετέχουν στο πρόγραμμα πρέπει να σκεφτούν αν θα αναπτύξουν θετικές συμπεριφορές στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, με στόχο να αναγνωρίσουν και να απορρίψουν τις στάσεις και τις αξίες που βρίσκονται πίσω από βίαιες συμπεριφορές.

ΜΑΘΗΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Για πολλά χρόνια, οι ευρωπαϊκές αρχές δίνουν προτεραιότητα στην ισότητα των φύλων και την πρόληψη της βίας και έχουν επίσης καταρτίσει και χρηματοδοτήσει ειδικά προγράμματα στο ζήτημα της πρόληψης για τους/τις νέους/-ες. Για να πετύχει το στόχο αυτό, το πρόγραμμα LOG-IN (Laboratories On Gender violence In New media) έχει διεξαγάγει πολλά εργαστήρια σε επίσημα και ανεπίσημα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Η Χάρτα της Αλληλοδιδασκτικής Μεθόδου στην Εκπαίδευση Συνομήλικων (Unesco, 2003)

1. Η εκπαίδευση συνομήλικων σημαίνει συμμετοχή. Οι νέοι/-ες αισθάνονται χρήσιμοι/-ες όταν παράγουν κοινά αγαθά και η αλληλεπίδραση και η συνδιαλλαγή μέσα στην ομάδα δημιουργεί μια κοινή κουλτούρα μεταξύ συνομήλικων. Σε όλα αυτά τα πλαίσια, οι νέοι/-ες υλοποιούν τις μορφές μιας νέας πολιτικής αντιπροσώπευσης
2. Ο/η συνομήλικος/-η εκπαιδευτής/-τρια δεν είναι καθηγητής/-τρια. Ο/η συνομήλικος/-η δεν είναι καθηγητής/-τρια, δεν κάνει μάθημα ούτε κρίνει· μιλάει ενώ συγχρόνως παραμένει μέλος της ομάδας
3. Η εκπαίδευση συνομήλικων δεν περιλαμβάνει επιβολή ή χειραγώγηση
4. Η εκπαίδευση συνομήλικων αμφισβητεί τους καθιερωμένους ρόλους. Οι ενήλικοι/-ες (προπονητές/-τριες, καθηγητές/-τριες, ειδικοί/-ες) δεν είναι οι πρωταγωνιστές/-στριες του προγράμματος. Δεν συμμετέχουν στο ίδιο το πρόγραμμα. Το ζήτημα της εκπαίδευσης συνομήλικων είναι να γίνουν πρωταγωνιστές οι νέοι/-ες, να γίνουν οι ίδιοι/-ες υπεύθυνοι/-ες για την επιτυχία της διαδικασίας και για τα αποτελέσματά της
5. Η εκπαίδευση συνομήλικων υποστηρίζεται από ένα δίκτυο
6. Η εκπαίδευση συνομήλικων είναι έρευνα
7. Η εκπαίδευση συνομήλικων είναι μεταδοτική
8. Η πρόληψη είναι μια κοινή εμπειρία
9. Η εκπαίδευση συνομήλικων ζωντανεύει το σχολείο
10. Οι συνομήλικοι δημιουργούν τη δική τους κουλτούρα μέσα στην ομάδα

Η βασική μέθοδος είναι αυτή της εκπαίδευσης συνομήλικων και γενικότερα, η αξιοποίηση της αλληλεπίδρασης και της συμμετοχής των συμμετεχόντων/-ουσών. Είναι γνωστό ότι ζητήματα όπως τα έμφυλα στερεότυπα, ο σεξισμός και οι διάφορες μορφές βίας, τα οποία

είναι στενά συνδεδεμένα με το πολιτισμικό τους πλαίσιο, αντί να εξηγούνται με θεωρητικούς όρους σε ένα παθητικό ακροατήριο, είναι πολύ καλύτερο να προσεγγίζονται μέσα από δραστηριότητες που επιτρέπουν στα άτομα που συμμετέχουν να αναπτύξουν τις δικές τους απόψεις

και να τις συγκρίνουν με αυτές των άλλων. Η μάθηση πραγματοποιείται μέσα σε μια ενεργή διαδικασία, στην οποία οι νέοι/-ες συμμετέχουν και μπορούν να ανταλλάξουν ιδέες και να συζητήσουν ζητήματα που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Η ενεργή συμμετοχή στη διαδικασία επιτρέπει στους/στις νέους/-ες να κατανοήσουν ότι μπορούν να είναι ενεργοί πολίτες και, ως εκ τούτου, ότι είναι υπεύθυνοι/-ες για το ζήτημα αυτό και για την πραγματοποίηση της αλλαγής.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΩΝ;

Η εκπαίδευση συνομήλικων είναι μια προσέγγιση στην εκπαίδευση σύμφωνα με την οποία τα μέλη μιας ομάδας εκπαιδεύονται να λειτουργούν σαν εκπαιδευτές/-τριες και δάσκαλοι/-ες για τα συνομήλικα μέλη της ομάδας τους. Με τον τρόπο αυτόν, καλλιεργούνται καλύτερες σχέσεις στο εσωτερικό της ομάδας και προάγεται η αμοιβαία εκπαίδευση και μάθηση.

Η εκπαίδευση συνομήλικων αποτελείται από ένα σύνολο μεθόδων που στόχο έχουν την πρόληψη και την εκπαίδευση στη βάση της ισότιμης συμμετοχής σε μια ομάδα, και προάγει την εκπαίδευση του πολίτη μέσω του ελεύθερου και εποικοδομητικού διαλόγου.

Πρόκειται για χαρακτηριστικό θεμελιώδους σημασίας, όχι μόνο σαν τρόπος παρότρυνσης για την πλήρη ανάπτυξη της ταυτότητας και των δεξιοτήτων του ατόμου, αλλά και σαν μέθοδος ενίσχυσης του κοινωνικού ιστού στις κοινότητες όπου ζούμε.

Στην ομάδα συνομήλικων, η επικοινωνία και οι σχέσεις είναι απόλυτα συμμετοχικές και εξίσου κοινές για όλα τα μέλη.

Είναι προφανές ότι μέσα στην ομάδα θα υπάρχουν διαφορές μεταξύ ατόμων, αλλά το κύρος που απολαμβάνει η φωνή του κάθε μέλους παραμένει θεμελιωδώς ισότιμο.

Η εκπαίδευση πρέπει να προάγει την ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης και της κατανόησης των εκπαιδευόμενων μέσω της συμμετοχής σε ένα χώρο κατάλληλο για συνδιαλλαγή, κάτω από την επίβλεψη ενός/μιας ενήλικου/-ης.

Η ομάδα είναι ένας χώρος για συζήτηση και επαφή (χρησιμοποιώντας ακόμα και παιχνίδια), για την αναγνώριση καθιερωμένων κοινωνικών και πολιτισμικών προτύπων, την έκφραση συναισθημάτων, την οικοδόμηση υγιών σχέσεων και την αναγνώριση της σύγκρουσης ως ευκαιρίας για αλλαγή.

Σε πρώτη φάση, λοιπόν, η εκπαίδευση συνομήλικων αναγνωρίζει τη σημασία του ρόλου των ενήλικων, αν και η σχέση

ενήλικων-εφήβων αντιμετωπίζεται με όρους αλληλεπίδρασης και ενεργής και εποικοδομητικής συμμετοχής. Οι ενήλικοι πρέπει να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των απαραίτητων για τη ζωή προσόντων των νέων, τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση της ικανότητάς τους να παίζουν ενεργό ρόλο στην κοινωνική ζωή, αλλά και να μεταδώσουν βασικές πληροφορίες για το αντικείμενο της παρέμβασης (στην περίπτωση μας, την έμφυλη βία). Σε αυτή τη φάση, οι δραστηριότητες αποτελούν ευκαιρία για να συζητήσουν οι συμμετέχοντες το αντικείμενο, και στόχο έχουν να εξάρουν τον ισότιμο χαρακτήρα και τη δυναμική της ίδιας της ομάδας των συνομήλικων. Η ομάδα των συνομήλικων είναι

αποφασιστικής σημασίας για την κοινωνικοποίηση· υπάρχουν διαφορές στην εμπειρία, οι οποίες επιτρέπουν την οριζόντια μεταφορά γνώσης μεταξύ συνομήλικων, σε ένα πλαίσιο συνεργασίας και αλληλεγγύης.

Στη δεύτερη φάση του εργαστηρίου, οι νέοι και οι νέες που έχουν δεχτεί εθελοντικά να αναλάβουν το ρόλο του/της συνομήλικου/-ης εκπαιδευτή/-τριας, μπορούν πια να βιώσουν άμεσα τι σημαίνει να μεταδίδει κανείς εμπειρίες και γνώση στους άλλους και να επεξεργαστούν το υλικό τους σε συζητήσεις, αντιπαραθέσεις και ανταλλαγές απόψεων με τους/τις συνομήλικους/-ες τους.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ο Π.Ο.Υ. καθιέρωσε τον όρο «Προσόντα απαραίτητα για τη ζωή», «όλα εκείνα τα προσόντα που επιτρέπουν σε ένα άτομο να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της καθημερινής ζωής», για να περιγράψει όλες εκείνες τις δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να σχετίζεται κανείς με άλλους ανθρώπους και να διαχειρίζεται τα προβλήματα, τις πιέσεις και τις εντάσεις της καθημερινότητας.

Περιλαμβάνουν τα εξής:

- ▶ λήψη αποφάσεων
- ▶ επίλυση προβλημάτων
- ▶ δημιουργικότητα
- ▶ κριτικό πνεύμα
- ▶ αποτελεσματικότητα στην επικοινωνία
- ▶ διαπροσωπικές σχέσεις
- ▶ αυτογνωσία
- ▶ κατανόηση
- ▶ διαχείριση συναισθημάτων
- ▶ διαχείριση πίεσης

Τα προσόντα των ειδικών

Ο/η ειδικός που θα έχει την ευθύνη για τη λειτουργία των εργαστηρίων πρέπει να είναι απόλυτα εξοικειωμένος/-η με τα παρακάτω θέματα:

- Έμφυλη διαφορά, έμφυλοι ρόλοι (να κατανοεί τις πολιτισμικά ριζωμένες έμφυλες διαφορές, να αναγνωρίζει τα σεξουαλικά στερεότυπα, να αναγνωρίζει τις συνέπειές τους, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων και της βίας)
- Τα διάφορα είδη έμφυλης βίας (να κατανοεί τα διάφορα είδη έμφυλης βίας: ψυχολογική, σωματική και σεξουαλική, και τον αντίκτυπό τους στους/στις νέους/-ες και τους/τις ενήλικους/-ες)
- Νέοι/-ες και νέα μέσα επικοινωνίας (να είναι εξοικειωμένος/-η με τα κυριότερα μέσα που χρησιμοποιούν οι έφηβοι/-ες – μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βίντεο συνεχούς ροής; κ.λπ.)

Αν είναι εφικτό, θα ήταν προτιμότερο να υπάρχουν δύο ειδικοί (άντρας/

γυναίκα· διαφορετικές γενιές, κλπ.) που θα κάνουν τα εργαστήρια, ώστε να επιβεβαιώνεται χειροπιαστά η δυνατότητα της αμοιβαίας ωφέλειας.

Επιπλέον, οι ειδικοί/-ες πρέπει να έχουν εμπειρία στη διαχείριση ομάδων με τη χρήση διαλόγου και αλληλεπίδρασης, με πρότυπα παρέμβασης που θα είναι συναρπαστικά και θα ευνοούν τη συμμετοχή ολόκληρης της ομάδας.

Δομή, διάρκεια και συχνότητα

Παρακάτω προτείνουμε ένα πρόγραμμα για τα **εργαστήρια**, το οποίο αποτελείται από τέσσερις εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες συναντήσεις, ώστε τα άτομα που συμμετέχουν να μπορούν να διατηρήσουν το επίπεδο μάθησης και τον ενθουσιασμό τους. Οι συναντήσεις έχουν σχεδιαστεί για να είναι συνεχόμενες και κάθε συνάντηση να αξιοποιεί τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν στην προηγούμενη.

Κάθε συνάντηση διαρκεί περίπου δύο ώρες.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ

Ισορροπία	Κατανόηση	Ευελιξία	Αμεροληψία
Συγκέντρωση στη διαδικασία	Συμμετοχικότητα	Δημιουργικότητα	Χιούμορ

Στο τέλος αυτών των τεσσάρων πρώτων συναντήσεων, που απευθύνονται σε ολόκληρη την ομάδα, οι συμμετέχοντες/-ουσες θα ενθαρρύνονται να προσφερθούν για να γίνουν εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων.

Θα είναι οι πρωταγωνιστές της πέμπτης συνάντησης, η οποία διαρκεί επίσης δύο ώρες.

Κατά το επόμενο δεκαπενθήμερο, οι εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων θα αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους.

Θα ακολουθήσει μία έκτη συνάντηση, στην οποία θα παρευρίσκεται ο/η ειδικός/-ή, όπου θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης συνομήλικων και θα συζητηθεί η όλη εμπειρία.

Ηλικία

Αγόρια και κορίτσια από 16 έως 18 ετών. Τα παιδιά αυτής της ηλικιακής ομάδας βρίσκονται ήδη στο σχολείο και είναι αρκετά ώριμα ώστε να έχουν ήδη κάνει τις πρώτες τους σχέσεις και να είναι σε θέση να κατανοήσουν τα ζητήματα που θα συζητηθούν στα εργαστήρια.

Αν πάρουν μέρος αγόρια και κορίτσια μικρότερης ηλικίας (15-17 ετών) θα έχουν την ευκαιρία να συνεχίσουν

την εμπειρία τους στην εκπαίδευση συνομήλικων για αρκετά ακόμα σχολικά χρόνια, επεκτείνοντάς την έτσι πέρα από το χρονικό όριο του ίδιου του προγράμματος.

Αριθμός ατόμων

Τα εργαστήρια πρέπει να γίνονται με τάξεις των 20-25 μαθητών και μαθητριών.

Λόγω του διαδραστικού χαρακτήρα των εργαστηρίων, όσο μικρότερες είναι οι ομάδες τόσο μεγαλύτερη θα είναι η συμμετοχή και η ενασχόληση.

Είναι προτιμότερο οι ομάδες να είναι μικτές με αγόρια και κορίτσια, αλλά δεν αποκλείονται και οι ομάδες με παιδιά ενός μόνο φύλου.

Προτεινόμενο πρόγραμμα

Παραθέτουμε στη συνέχεια ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων για κάθε συνάντηση. Πρόκειται μόνο για μια εισήγηση, κάθε ειδικός/-ή θα προσαρμόσει ελεύθερα τη διάρκεια και τις δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό συμμετοχής και τη συζήτηση σε κάθε ομάδα.

Για κάθε θέμα έχουν προσδιοριστεί συγκεκριμένοι στόχοι.

Κάθε ειδικός θα διαλέξει ο ίδιος τις συγκεκριμένες δραστηριότητες που

θέλει να συμπεριλάβει, με προτίμηση στα διαδραστικά παιχνίδια που ευνοούν την αμφίδρομη επικοινωνία (εναλλαγή ρόλων ομιλητή/-τριας-ακροατή/-τριας), τη μεγάλη συμμετοχή, την απουσία ιεραρχικής δομής και ένα κλίμα στο οποίο όλοι/-ες μπορούν να διατυπώσουν ελεύθερα τις ιδέες, τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους.

Για ορισμένες συναντήσεις, έχουμε συμπεριλάβει προαιρετικές δραστηριότητες που σκοπό έχουν όχι μόνο να καλλιεργήσουν την επίγνωση για τα ζητήματα που μας αφορούν, αλλά και να κινητοποιήσουν τους νέους ανθρώπους και να τους κάνουν να αναλάβουν δράση ενάντια στην έμφυλη βία και στις διακρίσεις γενικότερα.

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
<p>Ο/η ειδικός/-ή συστήνεται και παρουσιάζει το πρόγραμμα</p> <p>Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμπληρώνουν το προκαταρκτικό τεστ</p>	<p>Να συμφωνηθεί η μέθοδος και οι στόχοι</p> <p>Να διαπιστωθεί αν και κατά πόσο οι συμμετέχοντες/-ουσες χρησιμοποιούν το FB και το διαδίκτυο</p>
<p>Ορισμός της «έμφυλης βίας» από τους συμμετέχοντες/-ουσες</p>	<p>Να αρχίσει ο διάλογος – να διαπιστωθεί το επίπεδο επίγνωσης και απόψεων</p> <p>Να προωθηθεί η κοινωνικοποίηση της ομάδας συνομήλικων</p>
<p>Κατανοώντας τις ιστορικές, πολιτισμικές και νομοθετικές ρίζες της έμφυλης βίας ως αιτιών της ανισότητας μεταξύ αντρών και γυναικών</p>	<p>Να ξεκινήσει η διαδικασία μάθησης με σκοπό να οδηγηθεί η ομάδα σε έναν σωστό ορισμό της έμφυλης βίας</p>
<p>Σtereότυπα και προκαταλήψεις</p>	<p>Να αποκαλυφθούν οι καθιερωμένες αντιλήψεις</p>
<p>Θεωρία ανάλυσης συμπεριφοράς (βλ. θεωρία ABC): πώς αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα</p>	<p>Να γίνει κατανοητό πώς δημιουργούνται τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις.</p>
<p>Φύση και πολιτισμός</p> <p>Κοινωνικό φύλο</p>	<p>Να συζητηθεί τι είναι φυσικό και τι πολιτισμικά καθορισμένο</p> <p>Έμφυλη ταυτότητα και κοινωνικοί ρόλοι</p>

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Έμφυλα στερεότυπα: Σούπερμαν και Στακτοπούτα	Να αποκαλυφθεί η σεξιστική κουλτούρα που μεταδίδουν τα στερεότυπα
Εξουσία στις σχέσεις (ιεραρχική, νομική, οικονομική, διαπροσωπική)	Να παρουσιαστεί το θέμα της κατανομής της εξουσίας στην κοινωνία και στις σχέσεις
Σχέσεις μεταξύ αντρών και γυναικών (αυτονομία και ελευθερία)	Να εστιαστεί η προσοχή στην κατανομή εξουσίας στο ζευγάρι και στη διαχείριση των συναισθημάτων (ζήλεια, έλεγχος)
Ορισμός της έμφυλης βίας	Να γίνει γνωστός ο ορθός ορισμός, όπως καθορίζεται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης
Η απονομιμοποίηση των γυναικών	Να εξεταστεί το συνεχές της απονομιμοποίησης των γυναικών, από τις σχέσεις στην κοινωνία
Από τη συνεργασία στη συμμετοχή	Να καταλάβουμε πώς να σπάσουμε το φαύλο κύκλο των στερεότυπων (εμπιστοσύνη, συνεργασία κ.λπ.)

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Κατανόηση της έννοιας του/της ενεργού πολίτη («με αφορά»)	Να διασφαλιστεί ότι θα εμπλακούν όλοι/-ες οι συμμετέχοντες/-ουσες
Επικοινωνία	Να γίνουν κατανοητοί δύο απλοί κανόνες της αποτελεσματικής επικοινωνίας
Τι να μεταδώσουμε; Πώς να επικοινωνήσουμε;	Να γίνει κατανοητή η σχέση ανάμεσα στο μήνυμα και το μέσο
Το Facebook δεν ξεννά	Να στοχαστούμε πάνω στην υπεύθυνη χρήση του Facebook
Διαδικτυακός εκφοβισμός	Να γίνει καλύτερα κατανοητή η έννοια του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή
Μαθαίνοντας από τη σύγκρουση	Να καλλιεργηθούν σχέσεις που θα βασίζονται στο διάλογο
Θετικότητα	Να κατανοήσουμε και να μάθουμε θετικούς τρόπους αλληλεπίδρασης (κερδίζω-κερδίζεις)

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Εισαγωγή στην εκπαίδευση συνομήλικων	Να παρουσιαστεί η εκπαίδευση συνομήλικων και η αποτελεσματικότητά της
Εθελοντική επιλογή συμμετεχόντων/-ουσών	Να γίνουν κατανοητά τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ο/η εκπαιδευτής/-τρια συνομήλικων
Το δικαίωμα και η υποχρέωση στην ιδιωτική ζωή	Στοχασμός πάνω στη χρήση του διαδικτύου
Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμπληρώνουν το τελικό τεστ	

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Χαρακτηριστικά και δεξιότητες του/της εκπαιδευτή/-τριας συνομήλικων	Να εκπαιδευτούν ζευγάρια εκπαιδευτών συνομήλικων (άντρας-γυναίκα)
Σχεδιασμός μιας συνάντησης εκπαίδευσης συνομήλικων	Να σχεδιαστούν συναντήσεις στις οποίες οι εκπαιδευτές/-τριες θα παρουσιάσουν στους/στις συνομηλίκους/-ες τους, αν επιλέξουν να κάνουν δραστηριότητες μέσα στην αίθουσα
Ή: να δημιουργηθεί υλικό για διαδικτυακή εκπαίδευση ενήλικων	Να σχεδιαστούν τα εργαλεία που θα προτείνουν οι εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων μέσω του προφίλ τους στο FB αν επιλέξουν τις διαδικτυακές δραστηριότητες
Πώς αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες;	Κάντε απλές προτάσεις (Τι κάνω αν μπλοκάρω; Τι κάνω αν κάποιος/-α μου μιλήσει για ένα περιστατικό βίας; Τι κάνω αν η ομάδα αρνείται να συμμετέχει ή αν συμμετέχει με πολύ θορυβώδη τρόπο;)

Η πέμπτη συνάντηση μπορεί να περιλαμβάνει και άλλα πρόσωπα, όπως καλλιτέχνες/-ιδες ή τη χρήση βίντεο ή πολυμέσων που θα είναι σε θέση να προσφέρουν τεχνική υποστήριξη στη δημιουργία διαδικτυακού υλικού.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/-ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΩΝ: ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Στο σημείο αυτό πρέπει να δοθεί στους/στις εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων η ευκαιρία να περάσουν

από τη θεωρία στην πράξη και να προτείνουν τις δραστηριότητές τους. Υπάρχουν δύο δυνατότητες:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Για να επιλέξετε τα άτομα που θα συμμετέχουν στις Συναντήσεις Εκπαίδευσης Συνομήλικων, η απλούστερη προσέγγιση από οργανωτική σκοπιά είναι να ζητήσετε από τους ίδιους/-ες τους/τις καθηγητές/-τριες του σχολείου να προτείνουν τάξεις ή ομάδες νέων.

Γενικά, οι ομάδες αυτές πρέπει να αποτελούνται από άτομα ίδιας ηλικίας ή όχι πολύ νεότερα από τους/τις εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων, και πρέπει να είναι σε θέση να αφιερώσουν τουλάχιστον δύο ώρες την εβδομάδα για τη δραστηριότητα.

Ένας άλλος τρόπος επιλογής είναι να βοηθήσετε τους/τις ίδιους/-ες τους/τις εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων να επιστρατεύσουν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Μπορούν να φτιάξουν αφίσες ή να κάνουν πεντάλεπτες παρουσιάσεις στην τάξη για να παροτρύνουν τους/τις μαθητές/-τριες να πάρουν μέρος στις συναντήσεις.

ΜΕΣΩ FACEBOOK

Θα ζητηθεί από τους εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων να ανεβάσουν ένα από τα μηνύματα ή τα βίντεο που φτιάχτηκαν στην πέμπτη συνάντηση, ώστε να ξεκινήσει μια θετική συζήτηση με τις επαφές τους, της οποίας(συζήτησης) θα παρακολουθήσουν τα αποτελέσματα.

Για να δημιουργήσουμε αυτή τη φάση του προγράμματος, αρχικά μελετήσαμε και αναλύσαμε τα κοινωνικά εργαλεία που χρησιμοποιούν περισσότερο οι νέοι/-ες και επίσης ποια από αυτά προσφέρουν την ευκαιρία για πραγματική διαδικτυακή εκπαίδευση συνομήλικων.

ΕΚΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
	<p>Οι εκπαιδευτές/-τριες συνομήλικων παρουσιάζουν στην τάξη ανά ομάδες ή στο προφίλ τους στο FB τη δουλειά τους</p>	<p>Να ξεκινήσουν αυτόνομες δραστηριότητες εκπαίδευσης συνομήλικων ώστε να διαδοθούν τα μηνυματά τους. Να συζητηθεί η όλη εμπειρία</p>
<p>Αναπαραστάσεις του φύλου στο διαδίκτυο: αντρικά και γυναικεία στερεότυπα, σεξιστική γλώσσα, αρνητική χειραφέτηση</p>	<p>Τελευταίες σκέψεις για τα ζητήματα αυτά Προώθηση της ανοχής και του σεβασμού ανάμεσα στα φύλα Να προαχθεί η στάση του/της ενεργού πολίτη και η μεσολάβηση στις συγκρούσεις</p>	

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Κατά την εκτέλεση των μαθημάτων είναι καλό να λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω συστάσεις:

1. Βεβαιωθείτε μήπως χρειάζεται άδεια ή έγκριση από το σχολείο ή από γονείς για τα εργαστήρια
2. Βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν όλα τα απαραίτητα υλικά για τις δραστηριότητες (φωτοτυπίες, χαρτί, αφίσες, μαρκαδόροι, κ.λπ.)

Για τον/την ειδικό/-ή

1. Να γνωρίζετε τις μεθόδους που χρησιμοποιεί το σχολείο για την αντιμετώπιση της βίας και του εκφοβισμού
2. Να γνωρίζετε τις τοπικές υπηρεσίες και οργανώσεις υποστήριξης θυμάτων βίας

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση είναι αποφασιστικής σημασίας για το πρόγραμμα και εφαρμόζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μετριάται η αποτελεσματικότητα, η λειτουργικότητα, πόσο σχετικό ήταν το πρόγραμμα με το ζήτημα και πόσο ικανοποιημένοι/-ες οι συμμετέχοντες/-ουσες από αυτό.

Το σύστημα που αναπτύχθηκε για το πρόγραμμα LOG-IN είναι ποσοτικά

και ποιοτικά περίπλοκο, με πλήθος ελέγχων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το πρόγραμμα, παράλληλα με τη στατιστική επεξεργασία όλων των ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκαν στις τέσσερις τοποθεσίες, 3.500 στο σύνολο.

Το προκαταρκτικό ερωτηματολόγιο σκοπό έχει να ελέγξει τη στάση της ομάδας σε σχέση με τα έμφυλα στερεότυπα και τη βία.

Το ίδιο ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται και στο τέλος του προγράμματος από όλες τις ομάδες, ώστε να φανεί τι έμαθαν και πώς άλλαξαν η στάση και οι απόψεις τους.

Για το πόσο ικανοποιητικό βρήκαν το πρόγραμμα χρησιμοποιείται ένα ερωτηματολόγιο αποτίμησης.

Τέλος, χρησιμοποιείται ένα ερωτηματολόγιο αυτοαξιολόγησης για να βοηθήσει τους/τις ειδικούς/-ές να αξιολογήσουν το επίπεδο που επιτεύχθηκε κατά τη διάρκεια του ίδιου του προγράμματος και για να προσφέρει δομημένες παρατηρήσεις για τις ομάδες.

Επιπλέον χρήσιμα υλικά για την αξιολόγηση της ποιοτικής αποτελεσματικότητας του προγράμματος είναι τα βίντεο, οι αφίσες, οι κάρτες, τα μηνύματα, τα συνθήματα και άλλα, που έχουν δημιουργηθεί άμεσα και ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες· η ανάλυσή τους επιτρέπει να κατανοήσουμε το βαθμό μάθησης και την παγίωση και τη διάδοση του περιεχομένου του προγράμματος.

Για παράδειγμα, στο παράρτημα περιλαμβάνονται τα ερωτηματολόγια (προ- και μετά του προγράμματος), τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης και το ερωτηματολόγιο αυτοαξιολόγησης για τον/την ειδικό/-ή.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΤΕΣΤ/ΤΕΛΙΚΟ ΤΕΣΤ

Σχολείο..... Τάξη

Ηλικία

Κορίτσι Αγόρι

Ποια εργαλεία επικοινωνίας χρησιμοποιείτε συνήθως: (μπορείτε να δώσετε πάνω από μία απαντήσεις)

[1] Facebook	[4] Instagram
[2] Twitter	[5] Whatsapp
[3] Foursquare	[6] Other (Specify

Which communications tool do you use most frequently:

(1 answer only)

[1] Facebook	[4] Instagram
[2] Twitter	[5] whatsapp
[3] Foursquare	[6] Other (Specify

ΣΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ, ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ/ΔΙΑΦΩΝΙΑΣ ΣΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ

1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Διαφωνώ, 3= Συμφωνώ, 4= Συμφωνώ απόλυτα

Βάλτε σε κύκλο την απάντηση που αντιπροσωπεύει περισσότερο την άποψή σας για τα ζητήματα που περιγράφονται στον πίνακα

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν είμαι σίγουρος
1	Η βία εμφανίζεται κυρίως σε σχέσεις μεταξύ ενηλίκων, σπάνια σε σχέσεις εφήβων.	1	2	3	4	0
2	Η κύρια ευθύνη των γυναικών θα έπρεπε να είναι η ανατροφή των παιδιών.	1	2	3	4	0
3	Ο άντρας οφείλει να στηρίζει οικονομικά τη γυναίκα και τα παιδιά του.	1	2	3	4	0
4	Αν μια σχέση προκαλεί οδύνη, τότε υπάρχει πραγματικός έρωτας.	1	2	3	4	0
5	Δεν είναι καθόλου περίεργο να ελέγχεις το κινητό του/της συντρόφου σου.	1	2	3	4	0
6	Δεν είναι λάθος να μιλάς άσχημα για ανθρώπους που συμπεριφέρονται κι οι ίδιοι άσχημα, ιδίως στα νέα μέσα επικοινωνίας.	1	2	3	4	0

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΤΕΣΤ/ΤΕΛΙΚΟ ΤΕΣΤ

Σημειώστε αν θεωρείτε σωστές ή λάθος τις ακόλουθες δηλώσεις, βάζοντας σε κύκλο την απάντησή σας.

1. Μόνο η σωματική κακοποίηση αποτελεί πραγματική βία.
 Σωστό Λάθος
2. Το να φωνάζουμε συνεχώς στο/στη σύντροφό μας είναι μια μορφή βίας.
 Σωστό Λάθος
3. Οι προσβολές και οι εξευτελισμοί είναι μια μορφή βίας.
 Σωστό Λάθος
4. Μπορούν και τα κορίτσια να είναι βίαια προς τους συντρόφους τους.
 Σωστό Λάθος
5. Διατρέχω μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστώ σεξουαλική βία από κάποιον που γνωρίζω παρά από κάποιον άγνωστο.
 Σωστό Λάθος
6. Η βία είναι μια απώλεια ελέγχου.
 Σωστό Λάθος
7. Ένα κορίτσι μπορεί να αλλάξει τη βίαιη συμπεριφορά του συντρόφου του αν έχει τρυφερότητα και υπομονή.
 Σωστό Λάθος
8. Όταν αγαπάς κάποιον/α πρέπει να του/της λες τα πάντα και να μην κρύβεις τίποτα. Δεν είναι κακό να κοιτάς κρυφά το κινητό του/της άλλου/-ης.
 Σωστό Λάθος
9. Το να πειράζεις κάποιον/-α δεν τον/την βλάπτει.
 Σωστό Λάθος
10. Η βία είναι χαρακτηριστικό μερικών μόνο κοινωνικών τάξεων.
 Σωστό Λάθος

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LOG IN

Σχολείο..... Τάξη

Ηλικία.....

Κορίτσι Αγόρι

Βάλτε σε κύκλο τα αισθήματα που νιώσατε κατά τη διάρκεια αυτής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας (μέχρι 3).

Περιέργεια	Παρακίνηση	Εμπλοκή	Χαλάρωση	Ευτυχία
Έκπληξη	Ανεξαρτησία και υπευθυνότητα	Διασκέδαση	Ενθουσιασμό	Ενδιαφέρον
Έλλειψη ενδιαφέροντος	Απογοήτευση	Δυσaréσκεια	Πλήξη	Κούραση
Άγχος	Αναθεώρησα τις προηγούμενες απόψεις μου	Πίεση	Έλλειψη ενεργητικότητας	Κανένα από τα παραπάνω

Εκφράστε το βαθμό ικανοποίησής σας με το μάθημα και σημειώστε αν συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις δηλώσεις στον παρακάτω πίνακα. 1 σημαίνει **ΑΠΟΛΥΤΗ ΔΙΑΦΩΝΙΑ** ενώ 5 σημαίνει **ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ**.

		ΑΠΟΛΥΤΗ ΔΙΑΦΩΝΙΑ				ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
1	Το μάθημα ήταν αντάξιο των προσδοκιών μου	1	2	3	4	5
2	Τα ζητήματα με τα οποία καταπιάστηκε ήταν πολύ ενδιαφέροντα.	1	2	3	4	5
3	Οι συζητήσεις αφορούσαν ζητήματα που επηρεάζουν την καθημερινότητά μου.	1	2	3	4	5
4	Οι δραστηριότητες με έκαναν να θέλω να μάθω.	1	2	3	4	5
5	Οι δραστηριότητες ενθάρρυναν την ενεργή συμμετοχή και την έκφραση.	1	2	3	4	5
6	Ευχαριστήθηκα τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχα.	1	2	3	4	5
7	Οι ειδικοί/-ές ήταν πολύ καλά προετοιμασμένοι/-ες.	1	2	3	4	5
8	Υπήρχε αρκετός χρόνος για κάθε συνάντηση.	1	2	3	4	5
9	Ο/η ειδικός/-ή ήταν ανοιχτός/-ή στις ερωτήσεις μου και αφιέρωνε αρκετό χρόνο ώστε να τις απαντάει πλήρως.	1	2	3	4	5
10	Η θεωρητική πλευρά του μαθήματος καλύφθηκε αναλυτικά.	1	2	3	4	5

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LOG IN

Πόσο ενίσχυσε τις γνώσεις σας το εργαστήριο και σας βοήθησε να κατανοήσετε την έμφυλη βία; Σημειώστε με X το αντίστοιχο τμήμα του πίνακα αξιολόγησης για να εκφράσετε την άποψή σας.

Cross the segment of the assessment table to express your opinion.

0%	50%	100%
☐	☐	☐

1. Τι σας άρεσε περισσότερο στο μάθημα;

.....

.....

2. Τι σας άρεσε λιγότερο;

.....

.....

3. Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει ή να βελτιωθεί;

.....

.....

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ/-ΗΣ

Σχολείο..... Τάξη

Αρ. αγοριών

Αρ. κοριτσιών

ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ

ΗΜ/ΝΙΑ ΛΗΞΗΣ

Συμπληρώθηκε από τον/την

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

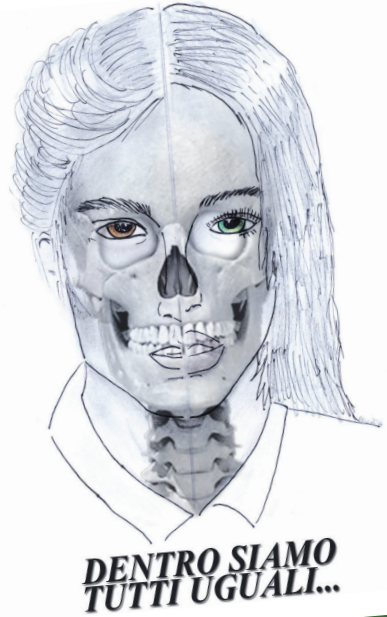
	Επιτεύχθηκε πλήρως	Επιτεύχθηκε εν μέρει	Δεν επιτεύχθηκε
1. Το μάθημα κάλυψε όλες τις προγραμματισμένες του ώρες			
2. Καλύφθηκαν όλα τα θέματα που περιγράφονται στο εκπαιδευτικό πακέτο			
2.α Στερεότυπα και προκαταλήψεις			
2.β Κατανόηση των διαφορών ειδών βίας			
2.γ Κατανόηση της σύνδεσης ανάμεσα στο μέσο και το μήνυμα			
2.δ Κατανόηση της έννοιας του/της ενεργού πολίτη			
3. Ενεργή συμμετοχή από όλους/-ες			
4. Οι συμμετέχοντες/-ουσες έδειξαν ενδιαφέρον για το πρόγραμμα (διατύπωσαν ερωτήσεις, προτάσεις, και αιτήματα, ακόμα και εκτός τάξης)			
5. Οι καθηγητές/-τριες τήρησαν το συμφωνημένο τους ρόλο (του/της ακροατή/-τριας/ παρατηρητή/-τριας).			
6. Η ατμόσφαιρα στην τάξη ήταν θετική και ευνοούσε το διάλογο			

Σε ποια θέματα δόθηκε περισσότερη έμφαση στις δραστηριότητες;

.....

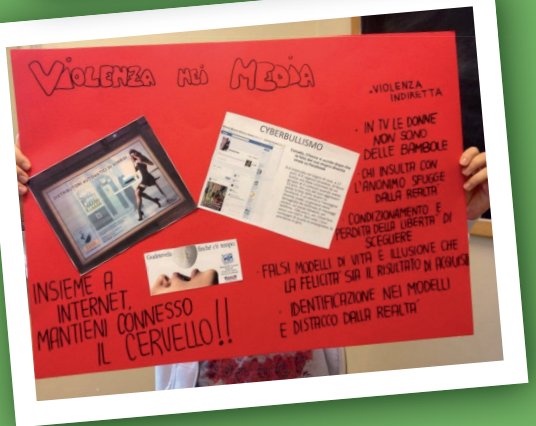
Γενικές παρατηρήσεις

.....

IL SILENZIO AIUTA IL CARNEFICE MAI LA VITTIMA
FERMA LA VIOLENZA SULLE DONNE

PROGETTO GRAFICO: TANGRELLI MARCO BONINI

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ/ΟΥΣΩΝ

Σκοπός αυτού του οδηγού είναι να δώσει το περίγραμμα ενός εκπαιδευτικού τμήματος για ενήλικους/-ες (εκπαιδευτές/-τριες, καθηγητές/-τριες, γονείς) που θα αυξήσει τις γνώσεις τους για τα ζητήματα έμφυλης βίας και την υπεύθυνη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τους/τις νέους/-ες. Η τελευταία αυτή όψη μπορεί να θεωρηθεί το ιδανικό συμπλήρωμα για τα εργαστήρια για νέους και νέες στο πλαίσιο του προγράμματος Log In.

Το πρόγραμμα θα σχεδιάσει μια σειρά εργαστηρίων για ενήλικους/-ες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, ως κύρια μορφή πρόληψης της έμφυλης βίας.

Το υλικό που παρουσιάστηκε στα εργαστήρια δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν ένα άκαμπτο μοντέλο, καθώς μία από τις προϋποθέσεις του ίδιου του προγράμματος είναι η ανάγκη να προσαρμόζεται στο εκάστοτε πλαίσιο. Με άλλα λόγια, κάθε τοπικό περιβάλλον πρέπει να μπορεί να πάρει ιδέες και μεθόδους από τον οδηγό και να τις εμπλουτίσει και να τις προσαρμόσει στις τοπικές συνθήκες.

Προσόντα των ειδικών

Ο/η ειδικός/-ή ή η ομάδα των ειδικών που θα είναι υπεύθυνοι/-ες για τη διεξαγωγή των εργαστηρίων πρέπει να έχουν ειδικευμένες γνώσεις στα ακόλουθα θέματα:

- Έμφυλη διαφορά, έμφυλοι ρόλοι (να κατανοούν τις πολιτισμικά ριζωμένες έμφυλες διαφορές, να αναγνωρίζουν τα σεξουαλικά στερεότυπα, να αναγνωρίζουν τις συνέπειές τους, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων και της βίας)
- Τα διάφορα είδη έμφυλης βίας (να κατανοούν τα διάφορα είδη έμφυλης βίας: ψυχολογική, σωματική και σεξουαλική, και τον αντίκτυπό τους στους/στις νέους/-ες και στους/στις ενήλικους/-ες)
- Νέοι/-ες και νέα μέσα επικοινωνίας (να είναι εξοικειωμένοι/-ες με τα κυριότερα μέσα που χρησιμοποιούν οι έφηβοι/-ες – μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βίντεο συνεχούς ροής, κ.λπ.)
- Ζητήματα ιδιωτικότητας σε σχέση με τα νέα μέσα επικοινωνίας

Αν είναι εφικτό, θα ήταν προτιμότερο να υπάρχουν δύο ειδικοί (άντρας/γυναίκα· διαφορετικές γενιές, κ.λπ.) που θα κάνουν τα εργαστήρια, ώστε να επιβεβαιώνεται χειροπιαστά η δυνατότητα της αμοιβαίας ωφέλειας.

Οι ειδικοί/-ες θα πρέπει επίσης να έχουν εμπειρία στη διεξαγωγή ομαδικών εργαστηρίων, στη χρήση του διαλόγου και της αλληλεπίδρασης. Τα εργαστήρια πρέπει να γίνονται χρησιμοποιώντας μεθόδους που θα είναι ελκυστικές για όλη την ομάδα και θα επιτρέπουν σε όλους/-ες να συμμετέχουν.

Παράλληλες δεξιότητες

Ευελιξία	Συμμετοχικότητα
Δημιουργικότητα	Χιούμορ

Δομή, διάρκεια και συχνότητα των εργαστηρίων

Στη συνέχεια προτείνουμε ένα πρόγραμμα για τα εργαστήρια, που αποτελείται από 3 εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες συναντήσεις και θα επιτρέψει στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες να διατηρήσουν το επίπεδο εκμάθησης και τον ενθουσιασμό τους. Οι συναντήσεις έχουν σχεδιαστεί για να είναι συνεχόμενες, κάθε συνάντηση εκμεταλλεύεται τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν στην προηγούμενη.

Κάθε συνάντηση διαρκεί περίπου δύο ώρες.

Αριθμός ατόμων

Τα εργαστήρια πρέπει να γίνονται με ομάδες των 20-25 συμμετεχόντων/ουσων.

Λόγω του διαδραστικού χαρακτήρα των εργαστηρίων, όσο μικρότερες είναι οι ομάδες τόσο μεγαλύτερη θα είναι η συμμετοχή και η ενασχόληση.

Στόχος

Είναι προτιμότερες οι μικτές ομάδες, αντρών και γυναικών, με μικτό στόχο καθηγητών/-τριών και γονιών.

Αν θέλει κάποιος/-α να οργανώσει μαθήματα μόνο για εκπαιδευτικούς, μία ή περισσότερες συναντήσεις του προγράμματος θα μπορούσαν να είναι αφιερωμένες σε ειδικές δραστηριότητες τις οποίες θα μπορούν να προτείνουν ξανά στη δουλειά τους.

Προτεινόμενο πρόγραμμα

Η ακόλουθη πρόταση καλύπτει τις δραστηριότητες κάθε συνάντησης, περιλαμβάνοντας κατά προσέγγιση τη διάρκεια κάθε δραστηριότητας. Πρόκειται μόνο για μια πρόταση που κάθε ειδικός/-ή θα προσαρμόσει ελεύθερα κατά τη διάρκεια και στις δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό συμμετοχής και τη συζήτηση σε κάθε ομάδα.

Γενικά, πρέπει να εξεταστούν τα παρακάτω ζητήματα:

1. Εκπαίδευση στη χρήση νέων μέσων (θετικές δυνατότητες και κίνδυνοι – πιθανή εξέταση νομικών πλευρών· πιθανές δυνατότητες διεκδικητικής συμπεριφοράς).
2. Στερεότυπα και προκαταλήψεις:
 - Πολιτισμικές συνέπειες (σεξισμός, ομοφοβία, ρατσισμός)

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Παρουσίαση του/της ειδικού/-ής Παρουσίαση του προγράμματος	Να συζητηθούν οι στόχοι και να γίνει κατανοητή η μεθοδολογία
Πώς χρησιμοποιούν οι νέοι/-ες τα νέα μέσα επικοινωνίας; Πώς τα χρησιμοποιούν οι ενήλικοι/-ες;	Να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή όλων. Να ελεγχθούν οι γνώσεις και οι απόψεις
Κανόνες της εκπαίδευσης	Να συζητηθούν εκπαιδευτικές μέθοδοι και να εξεταστούν από όλους/-ες
Θετική επικοινωνία	Να αποκτηθεί η έννοια της θετικότητας

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Σtereότυπα και προκαταλήψεις	Να αποκαλυφθούν οι καθιερωμένες αντιλήψεις
Κοινωνικό και βιολογικό φύλο (πολιτισμός και φύση)	Να γίνουν κατανοητοί οι ορισμοί και οι διαφορές ανάμεσα στο βιολογικό και το κοινωνικό φύλο· ιδιαίτερη εστίαση στο τι εξαρτάται από την κοινή κουλτούρα
Σεξισμός, ρατσισμός και ομοφοβία	Να αναγνωριστούν οι αρνητικές συνέπειες των έμφυλων ρόλων. Να γίνει κατανοητή η σύνδεση ανάμεσα στην έμφυλη κοινωνικοποίηση και στις δομές εξουσίας
Ορισμός της έμφυλης βίας	Να συζητηθεί ο κοινός ορισμός όπως θεσπίστηκε στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης
Τα διαφορετικά είδη βίας	Να αναγνωριστούν οι διάφορες μορφές βίας (σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική) καθώς και ο εκφοβισμός και ο διαδικτυακός εκφοβισμός
Το δικαίωμα στη διαφορετικότητα. Το δικαίωμα να ζούμε χωρίς διακρίσεις	Στοχασμός πάνω στη διαδικασία της συγκρότησης της ταυτότητας κατά την εφηβεία

ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται τη βία οι νέοι/-ες στις συναισθηματικές τους σχέσεις	Να γίνει κατανοητό σε τι συνίσταται η έμφυλη βία μεταξύ των νέων
«καλά αγόρια και κορίτσια»	Να αναγνωριστούν και να γίνουν κατανοητά παραδείγματα «αθώων» συμπεριφορών που οδηγούν στην κτητικότητα και τον έλεγχο
Νομικές όψεις της ιδιωτικότητας	Να αποκτηθεί επίγνωση του δικαιώματος και της υποχρέωσης στην ιδιωτικότητα
Ενεργοί/-ες πολίτες	Θετικά παραδείγματα από τη χρήση νέων τεχνολογιών

- Συμπεριφορικές συνέπειες (εκφοβισμός, διαδικτυακός εκφοβισμός, έμφυλη βία)
 - Επιπτώσεις στη συγκρότηση της ταυτότητας
3. Ορισμός της έμφυλης βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης)
 4. Παραδείγματα «αθώας» συμπεριφοράς που συνδέεται με την κτητικότητα και τον έλεγχο
 5. Παραδείγματα «ενάρετης» συμπεριφοράς: ενεργοί/-ες πολίτες και συμμετοχή σε ζητήματα έμφυλης βίας (ο ρόλος των ενήλικων)

Για να καταγραφούν αυτές οι δραστηριότητες, θα συμπληρωθεί ένα αρχικό ερωτηματολόγιο αξιολόγησης ώστε να συγκεντρωθούν τα προσωπικά στοιχεία των συμμετεχόντων/-ουσών, οι γνώσεις τους για τα νέα μέσα επικοινωνίας και η ευαισθησία τους σε ζητήματα έμφυλης βίας, και ένα τελικό ερωτηματολόγιο

αξιολόγησης για να καταγραφεί κατά πόσο οι συμμετέχοντες/-ουσες έμειναν ικανοποιημένοι/-ες από το πρόγραμμα.

Σύμφωνα με αυτή την πρόταση, η διάρκεια κάθε μαθήματος είναι 6 ώρες.

Αν το εργαστήρι γίνει ειδικά για καθηγητές/-τριες, μπορεί να προταθεί ένα μεγαλύτερο, 12ωρο πρόγραμμα (με 4 συναντήσεις των 3 ωρών), στο οποίο ένα μέρος κάθε συνάντησης θα είναι αφιερωμένο σε παραδείγματα δραστηριοτήτων στην τάξη, και μία τελευταία συνάντηση για υποστήριξη στους/στις καθηγητές/-τριες στον παιδαγωγικό προγραμματισμό (να βρεθούν δραστηριότητες και συζητήσεις για αυτόνομη εφαρμογή και να εξεταστούν τρόποι με τους οποίους μπορεί να εισαχθεί το ζήτημα της έμφυλης βίας στο σχολικό πρόγραμμα).

Τα εργαστήρια με νέους/-ες που έγιναν σε διάφορα μέρη (Κύπρο, Ιταλία, Λιθουανία και Ρουμανία) έχουν αναδείξει ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά:

- τη θεωρητική αναφορά στο στοχασμό για το φύλο η οποία οδηγεί σε προγράμματα αγωγής που αναδεικνύουν τη διαφορά και την αξία της, που δίνουν νόημα στην πολυπλοκότητα και τη μοναδικότητα κάθε ατόμου
- το σχολείο ως κύριο χώρο για αποτελεσματικά προγράμματα συνειδητοποίησης και πρόληψης σε σχέση με ζητήματα όπως η μη στερεοτυπικοί έμφυλοι ρόλοι, ο αμοιβαίος σεβασμός και η ισότητα των φύλων (όπως περιγράφεται στο άρθρο 14 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης)
- μέθοδοι εργασίας που εμπλέκουν και αξιοποιούν ομάδες συνομήλικων. Προωθώντας την κατανόηση και τη μη βίαιη επίλυση συγκρούσεων
- δικτύωση με άλλους φορείς, όπως ενώσεις, δημόσιοι οργανισμοί, σχολεία και δημόσιες αρχές, και κέντρα νεότητας, για την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών και δράσεων

Η έλλειψη επίγνωσης των νέων για τους πιθανούς κινδύνους των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του βαθμού

στον οποίο επηρεάζουν τις επιλογές τους οι πολιτισμικές τους ρίζες και τα στερεότυπα είναι αρκετές για να πειστούμε ότι πρωτοβουλίες σαν αυτή, που αφορούν την έμφυλη βία, είναι απολύτως απαραίτητες ώστε να προσφέρουμε στους νέους ανθρώπους θετικά μοντέλα και εργαλεία για την αποδόμηση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων και να κάνουμε την προσπάθεια να αλλάξουμε το περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες για ενήλικους/-ες, σε όλες τις χώρες υπήρξε μια κοινή δυσκολία – να πεισθούν να εμπλακούν οι γονείς, πιθανώς λόγω της διαδεδομένης αντίληψης ότι η ικανότητα των γονιών να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους έχει σε μεγάλο βαθμό ακυρωθεί από τις ομάδες συνομήλικων των παιδιών. Ένα ακόμα κοινό πρόβλημα για τους γονείς ήταν η υπερβολική ανησυχία για τους πιθανούς κινδύνους του διαδικτύου, ενώ φαίνεται πως αντιλαμβάνονταν λιγότερο τους κινδύνους που σχετίζονται με την έμφυλη βία και τις συναισθηματικές σχέσεις των εφήβων παιδιών τους.

Τόσο στη Ρουμανία όσο και στην Ιταλία, οι γονείς νεότερων αγοριών και κοριτσιών έδειξαν περισσότερο ενδιαφέρον για τα ζητήματα του σεξισμού και των έμφυλων στερεοτύπων.

Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, αποδείχτηκε ότι ενδιαφέρονταν

ιδιαίτερα να προσεγγίσουν ζητήματα όπως η ισότητα των φύλων, η έμφυλη βία και ο εκφοβισμός (συμπεριλαμβανομένου και του διαδικτυακού εκφοβισμού), πιθανότατα επειδή τα ζητήματα αυτά δεν καλύπτονται ακόμα από ειδική εκπαίδευση. Τέλος, ενδιαφέρουσα θεωρήθηκε η εμπειρία της Λιθουανίας στα διαδικτυακά σεμινάρια, στα οποία είχε εγγραφεί και τα είχε παρακολουθήσει μεγάλος αριθμός ατόμων.